

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

МЕСЕЧЕН

Б Ю Л Е Т И Н

ЮЛИ, 2011

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набирана от националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

е основно оперативно и научноизследователско звено на БАН в областта на метеорологията и хидрологията с предмет на дейност:

- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, водите, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури;
- изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата, свързаните с това неблагоприятни явления и влиянието им върху различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- осигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски работи в областта на природните и инженерните науки;
- участие в глобалния и регионалния обмен на данни, информации и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), ЮНЕСКО и други;
- обучение за степен "Доктор", специализанти и дипломанти в сферата на компетентност на НИМХ.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

I.1. Синоптична обстановка

I.2. Температура на въздуха

I.3. Валежи

I.4. Силен вятър

I.5. Облачност и слънчево греене

I.6. Особени и опасни метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1-6.VII През страната преминават серия студени атмосферни фронтове от северозапад. Има и кратки периоди, през които въздушната маса се стабилизира.

7-11.VII Налягането се повишава и се установява слънчево и горещо време. Температурите достигат 33-38°C. На 11.VII налягането се понижава и има изолирани валежи и гръмотевици.

12.VII Премахва размит студен атмосферен фронт, засягащ основно Северна България. Само на отделни места превалява за кратко време.

13-15.VII В безградиентно, антициклонално барично поле отново се установява слънчево и горещо време.

16-17.VII Налягането се понижава и въздушната маса се лабилизира. В северозападните райони и Централна България има значителни количества валеж (в Ловеч – 36 l/m², Пловдив – 29 l/m²).

18-19.VII Налягането отново се повишава и преобладава слънчево време.

20-21.VII През страната преминава циклон и свързаната с него фронтална система. В Северна България и планинските райони има краткотрайни валежи и гръмотевици. В северозападните райони те са придружени от бурен вятър, нанесъл значителни щети на 20.VII.

22.VII При преминаване на размит студен фронт от северозапад на отделни места в Северозападна България превалява, след което налягането за кратко се повишава.

23-26.VII Страната попада в област на ниско налягане, свързана с бавно подвижен циклон, преместващ се от запад на изток. В Западна и Централна България има валежи и гръмотевици. На 26.VII валежи има и в Източна България (с изключение на морския бряг).

27-28.VII Налягането се повишава и времето е слънчево.

29-30.VII Премахва студен атмосферен фронт от северозапад. В много райони има краткотрайни валежи и гръмотевици.

31.VII След фронта налягането се повишава и времето е слънчево и се затопля.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

През юли 2011 г., в по-голямата част от страната, средните месечни температури са между 22 и 26°C. В Предбалкана, по високите полета на Западна България и в планинските райони по местата с надморска височина между 500 и 1500 m средните месечни температури са между 18 и 22°C. По планинските върхове средните месечни температури са между 6.4 (Мусала) и 15.3°C (Рожен). Месец юли е най-топъл в Сандански (средна месечна температура 26.8°C) и най-студен в Чепеларе (средна месечна температура 17.7°C). Средните месечни температури имат отклонение от нормата за юли предимно между +1 и +3°C. В по-голямата част от области Враца, Ловеч и Плевен те имат отклонение от нормата между 0 и +1°C.

През периода 2-4.VII е относително студено със средни денонощни температури между 1 и 5°C под месечната норма. Относително топло е през периодите 7-16.VII и 18-20.VII, когато средните денонощни температури са между 1 и 5°C над месечната норма. През останалите периоди въздухът е със средни денонощни температури около нормата. Най-студено е в Перник на 3.VII (средна денонощна температура 11.3°C). Най-топло е в Любимец, обл. Хасково, на 19.VII (31.1°C).

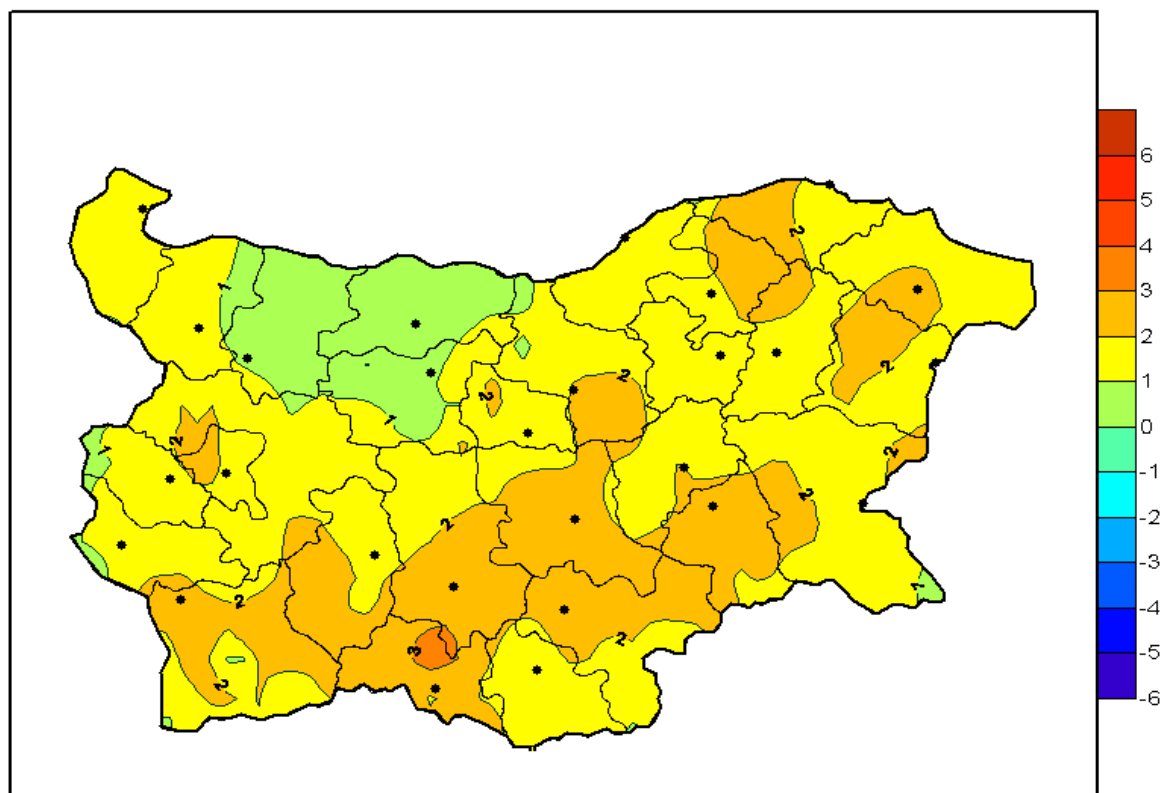
Най-високите максимални температури са измерени предимно през периода 18-20.VII (Русе 39.1°C на 20.VII). Най-ниските минимални температури са измерени предимно на 4.VII (Габрово 6.4°C на 4.VII). В някои от дните през периода 2-5.VII по планинските върхове с надморска височина над 2200 m са измерени минимални температури между -2.4 и 0°C.

Метеорологична справка за месец юли 2011 г.

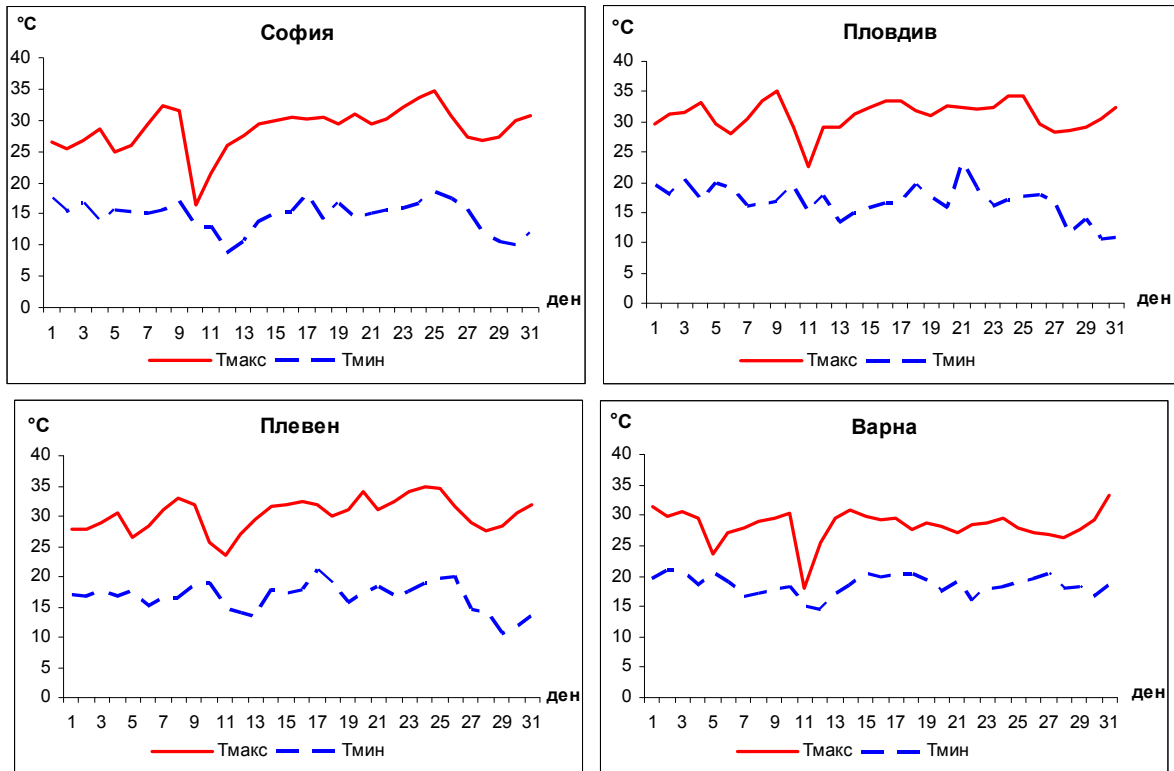
Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	Т ср.	δT	T max	Дата	T min	Дата	Сума	Q/Qn (%)	Макси-мален	Дата	Количество валеж (mm)		Вягър ≥14m/s	Гръмотевици
											≥1	≥10		
София	22.0	2.2	35.0	20	7.5	4	111	176	34	25	8	4	1	7
Видин	23.5	1.1	36.4	11	10.4	4	25	53	25	18	7	0	2	7
Монтана	23.2	1.1	36.6	20	10.8	4	73	140	15	3	12	4	1	6
Враца	22.6	0.8	36.5	20	11.0	2	105	139	26	26	10	4	3	8
Плевен	23.4	0.5	37.0	20	9.2	4	99	166	22	26	11	4	12	8
В.Търново	23.7	2.0	37.8	16	9.6	4	72	109	17	18	14	2	1	7
Русе	24.8	1.3	39.1	20	10.6	4	63	107	11	1	8	2	9	7
Разград	22.7	1.7	34.7	20	8.7	4	64	114	19	21	7	2	3	5
Добрич	22.6	2.4	34.2	19	10.0	4	99	198	23	7	9	4	4	5
Варна	23.6	1.7	32.5	18	12.5	4	72	194	23	7	8	3	0	9
Бургас	24.3	1.9	33.4	18	14.0	4	48	138	24	31	6	2	0	3
Сливен	24.9	2.2	36.3	20	10.0	4	74	150	23	4	7	3	1	5
Кърджали	24.0	1.1	37.9	10	11.8	4	25	64	10	2	5	0	5	5
Пловдив	25.4	2.5	37.4	20	10.4	4	42	83	29	18	6	1	0	5
Благоевград	24.1	2.1	37.3	19	10.2	2	41	105	11	26	7	2	3	6
Сандански	26.8	2.5	38.5	10	12.3	4	18	54	10	26	4	1	0	4
Кюстендил	22.7	1.8	36.0	16	8.0	2	48	95	31	30	4	1	2	5

δT - отклонение от месечната норма на температурата ; Q/Qn - процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961 - 1990 г.

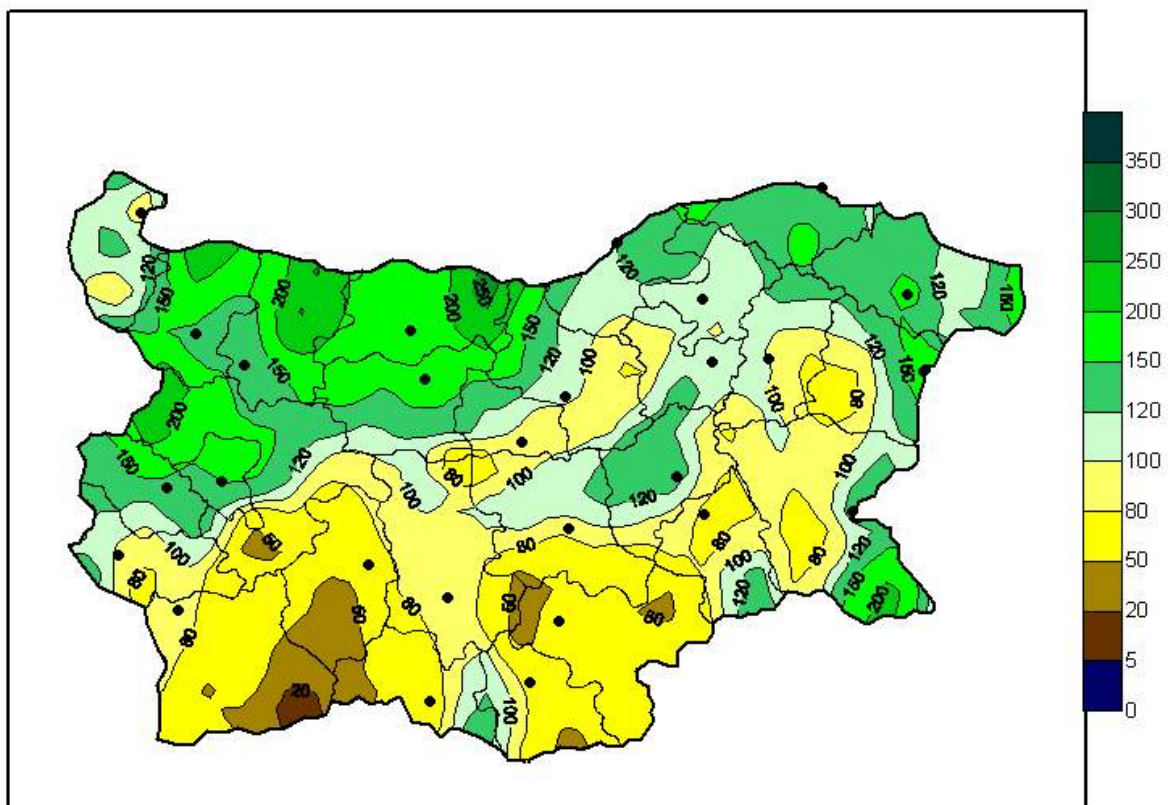
Температура на въздуха – отклонение от климатичната норма (°C), юли 2011 г.

Температура на въздуха (°C) през август 2011 г.

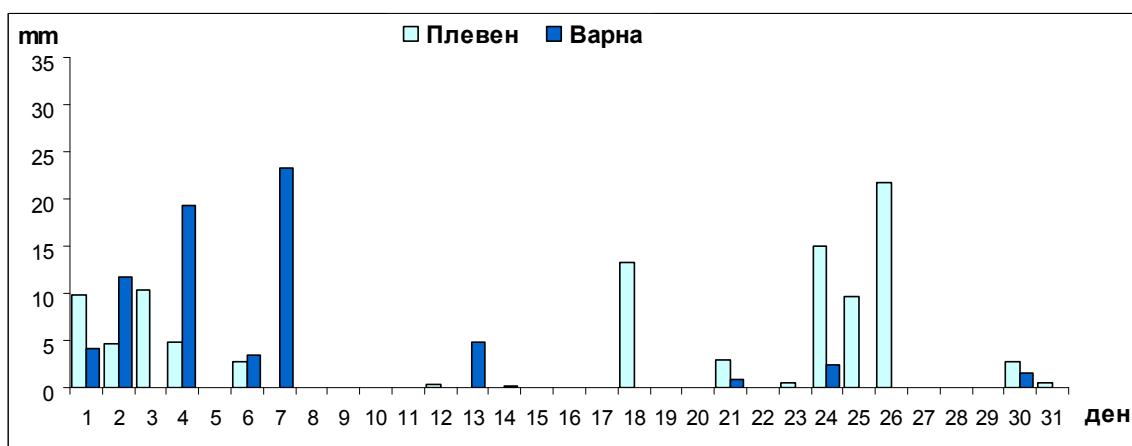
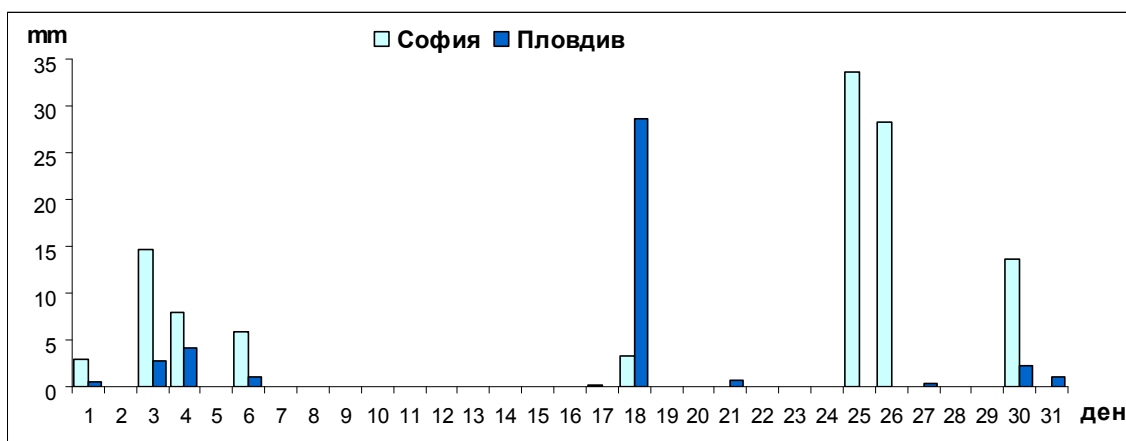
Месечна сума на на валежа (в % от климатичната норма), юли 2011 г.

3. ВАЛЕЖИ

През юли, в по-голямата част от Северна България, месечните суми на валежите са между 100 и 250% от климатичната норма (Кнежа, област Враца, 215%), а в по-голямата част от Южна България те са между 20 и 100% (Гоце Делчев, област Благоевград, 22%). Почти без валежи е през периодите 4-5.VII, 7-12.VII, 14-16.VII, 18-20.VII, 21-22.VII и 28-29.VII. По обилни са валежите през периодите 1-4.VII в по-голямата част от страната, 17-18.VII в Централна България, 20-21.VII в Северна България, 23-24.VII в Североизточна България, 24-25.VII в Софийско и област Монтана, 25-26.VII в Северозападна България и 29-30.VII в Западна и Централна България. Най-голямото 24-часово количество валеж е регистрирано на 7.VII в Граматиково, област Бургас (62 mm). Броят на дните с валеж от 1 и повече mm е между 7 и 14 в Северна България и между 4 и 7 в Южна. Броят на дните с валеж над 10 mm е предимно между 2 и 4 в Северна България и между 0 и 3 в Южна.

Денонощни количества валежи (mm) през юли 2011 г.

4. СИЛЕН ВЯТЪР

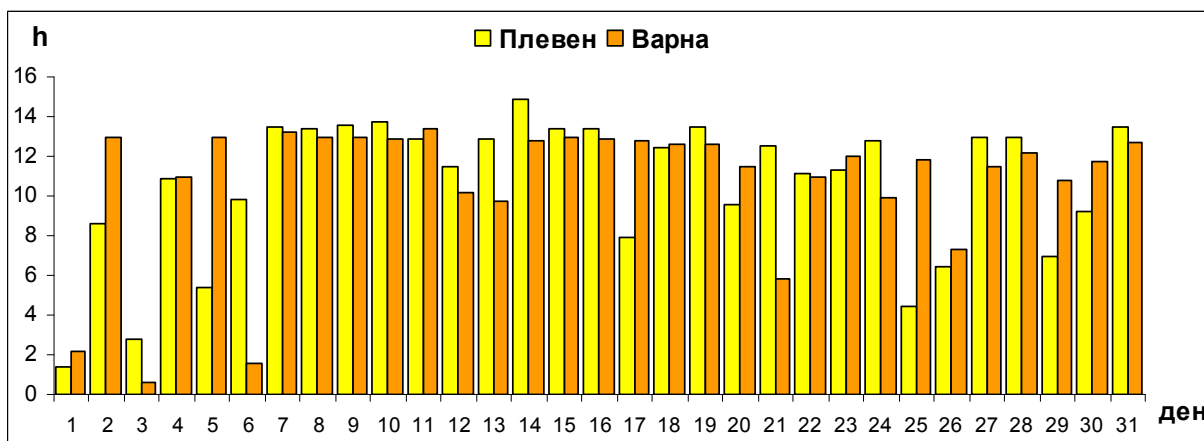
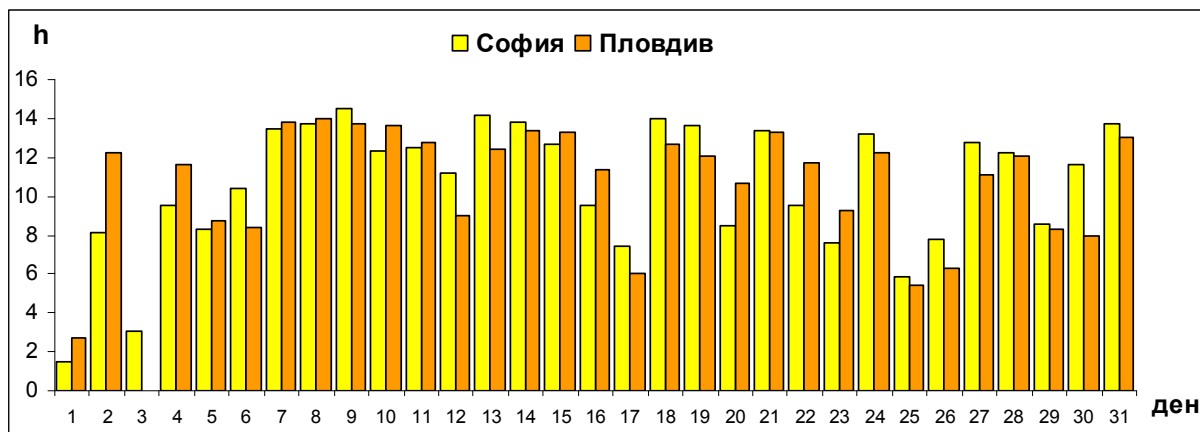
Условия за силен вятър (14 m/s и повече) има на 1-2.VII, 4.VII, 17.VII и 20-21.VII главно в Дунавската равнина, Източна България, Горнотракийската низина и долината на Струма. Това е свързано с обстановка на нахлуване на относително студен въздух от северозапад през тези дни. Условия за силен вятър има също на 11.VII, 25.VII и 29-30.VII главно в Северна и Източна България. Това е свързано с преминаването на по-слабо изразени студени атмосферни фронтове, по които се развиват гръмотевични бури, придружени от усилване на вятъра. Регистрирани са максимални скорости на вятъра до 20-25 m/s.

Броят на дните със силен вятър в Северна България е предимно между 1 и 9, а в Южна – между 0 и 5.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната облачност по наблюдения от повечето станции е между 2 и 5 десети от небосвода, което е около нормата за юли. Броят на ясните дни е предимно между 9 и 19, което е около нормата. Броят на мрачните дни е предимно между 0 и 5, което също е около нормата.

Слънчево греене (часове) през юли 2011 г.

6. ОСОБЕНИ И ОПАСНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Мъгли са наблюдавани в 10 дни от м. юли (за сравнение - 12 дни през юли 2010 г.), с локален и краткотраен характер, предимно в някои селища по брега на р. Дунав и във високопланинските станции.

Гръмотевични бури са се развили в 21 дни от месеца (съответно - в 27 дни през юли 2010 г.). Значителен обхват имат гръмотевичните бури, регистрирани в 43 синоптични станции: на 1, 6, 12, 17-18, 21, 25-27 и 30.VII – общо от 28% до 67% (на 17.VII) от синоптичните станции.

Градушки са паднали в 10 дни през м. юли по оперативни данни от станции в метеорологичната мрежа (за сравнение - в 14 дни през юли 2010 г.). **С масов характер са падналите градушки на 17.VII** (наблюдавани в 29 станции от мрежата на НИМХ, разположени в 12 области на страната) и **на 20.VII** (в 16 станции от 7 области). Значителни щети са нанесени в райони от областите Монтана, Враца, Ловеч, Смолян, Пловдив, Пазарджик, Благоевград и София.

Предимно **локални градски тип наводнения** са причинени от обилните летни валежи на 1.VII (Златоград – 35 mm денонощна сума), 6.VII (Лом – 22 mm), 17.VII (Новачене – 40 mm, Ловеч – 36 mm), 20.VII (Кнежа – 42 mm), 24.VII (София – 34 mm), 25.VII (Ботевград – 57 mm, Драгоман – 50 mm, Карлово – 46 mm).

На 17.VII Градушки (на-често с големина до «орех») нанасят щети в Ловеч, гр. Левски, Пазарджик, Панагюрски колонии, Церово(обл. Своге), Севлиево, Пловдив, Асеновград, Банско, с. Кунино, и др. Наводнени са улици в Пловдив.

На 20.VII, при студен атмосферен фронт от запад, който преминава над Северозападна България, се комбинират всички благоприятни условия за развитие на **мощни гръмотевични и градоносни облаци със силни пориви на вятъра** и интензивни валежи от дъжд и град с най-големи щети в района на община Кнежа

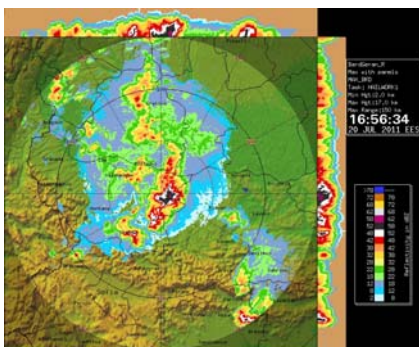
(41 mm валеж от дъжд и град и 24 m/s максимална скорост на вятъра). Близко 30 000 абонати на ЧЕЗ са останали без ток заради бурята общините Кнежа, Мездра, Роман, Бяла Слатина, Монтана и Лом. Бурята е нанесла щети върху покриви на къщи и обществени сгради в Кнежа и Бяла Слатина, има пречупени железни стълбове от електропреносната мрежа, изкоренени дървета и др. Първите съобщения (за унищожена реколта и около 94 прекършени борови дървета) за щетите в селата Буковец и Баница от община Кнежа гласят „за щети от смерч”. Допълнителните обследвания на щетите и анализът на радарна информация от специалисти на ИА „Борба с градушките” в полигона в с. Бърдарски геран е показал, че поривите и структурата на вятъра, макар и достигнали скорости от 153 km/h, не са характерни за смерч, а по-скоро за **шквал**. Грмотевични бури с градушки са регистрирани и в метеорологични станции в областите Плевен, Пазарджик и Стара Загора.

Бури с интензивна грмотевична дейност и валеж от дъжд и град се развива на 24-25.VII над западните и централни части от страната (със серия нощни разряди на мълнии над София, Пловдив, Плевен, Велико Търново и др). Едра градушка (с големина и на „яйце”) е нанесла щети в села от общини като Димово и Лом (валеж 22 mm). Имало е убити и ранени щъркели. Пожар от мълния е възникнал край Пазарджик.

5.VII. Наводнение в гр. Лом

17.VII. Градушка в Панагюрски колонии (вляво) и в Асеновград (вдясно).
(Снимки от bTV - "Аз репортерът")

20.VII. Радарно изображено на градоносен облак в района на Кнежа от радара на ДБГ Бърдарски геран.
(Снимка Румен Димитров)

Поражения от бурята в Кнежа
(Снимки от bTV - "Аз репортерът")

Градушка в гр. Долна Митрополия

24-25.VII. Радарна мозайка на грмотевични облаци от радарите на РВД летище София и на НИМХ.
(Симка НИМХ)

Мълнията, ударила телевизионната кула в София.

Мощни мълнии облак-земя над Велико Търново.

(Снимки от bTV - "Аз репортерът")

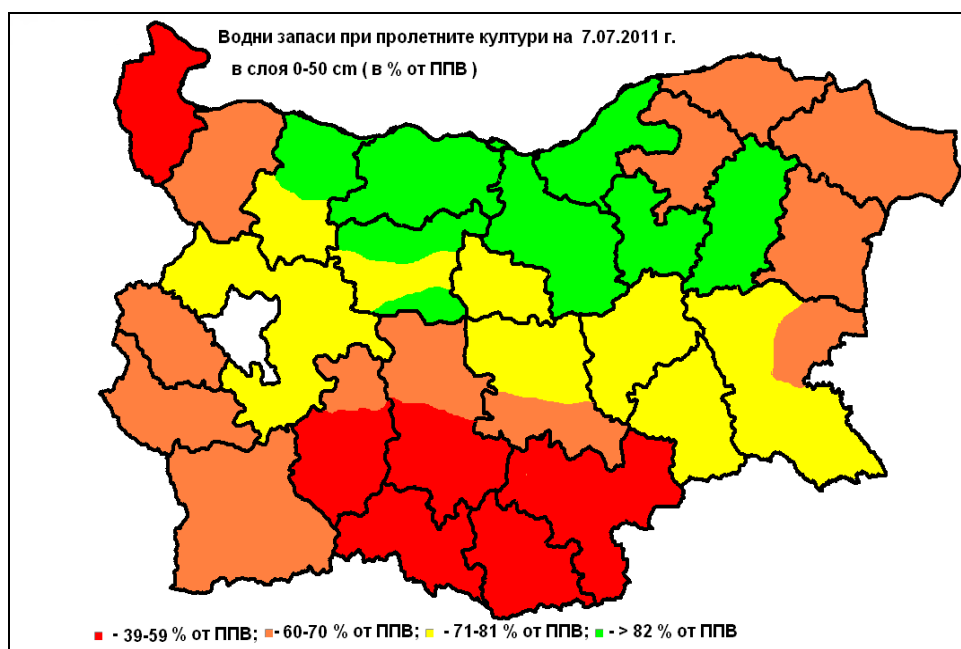
III. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

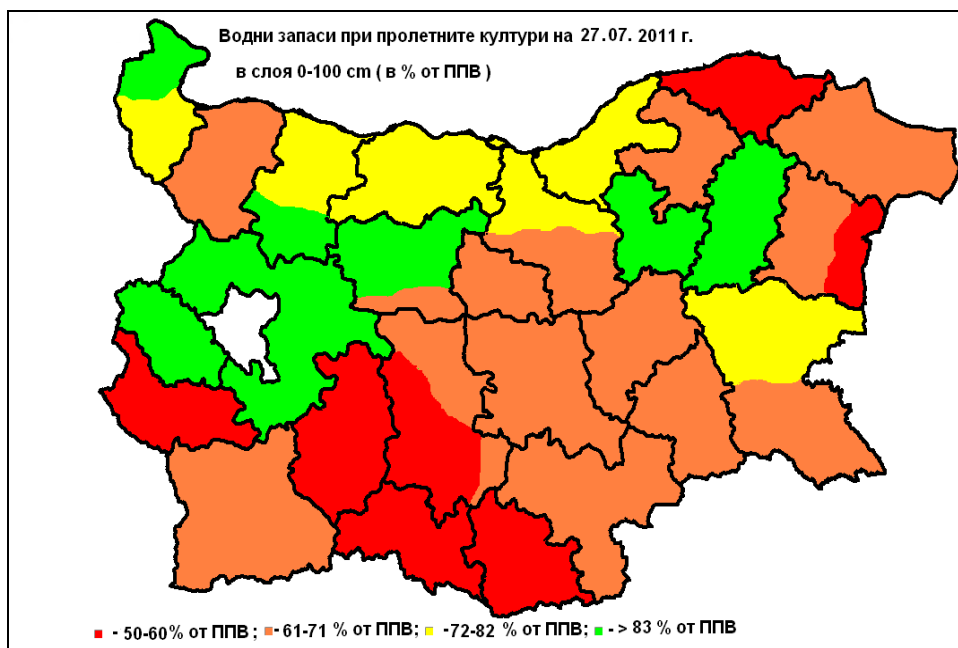
1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

Валежите през юли бяха различни по количество и неравномерно разпределени по територията на страната, което определяше промените в нивата на почвените влагозапаси в полските райони. **В края на месеца бе констатирано увеличение на запасите от влага в отделни части на Западна и Източна България поради падналите там значителни валежи, надхвърлили на места до два пъти месечните норми (Ловеч 120 l/m², Драгоман 117 l/m², Кнежа 112 l/m², София 108 l/m², Добрич 108 l/m², Враца 105 l/m², Лом 100 l/m² и Ново село 95 l/m²).**

През първото десетдневие на юли валежите на много места в Северна и Централна България и по Черноморието бяха интензивни и с количества между 25 и 50 l/m², но в отделни южни и източни райони (Пазарджик 2.3 l/m², Сандански 3.6 l/m², Хасково 6.3 l/m², Силистра 5 l/m² и Благоевград 7.6 l/m²) преваляванията бяха под 8-9 l/m², което доведе до увеличаване дефицита на почвената влага, започнал през юни. На 7.VII при измерване на почвените влагозапаси при пролетните култури в 50 cm почвен слой се установи, че те са 39-89% от ППВ. Критично ниски (39-59% от ППВ) бяха нивата им в южните и крайните северозападни части от страната, а най-високи (над 82% от ППВ) бяха запасите от влага в районите с обилни превалявания. В еднометровия почвен слой най-ниски запаси от влага при пролетните култури бяха измерени в агростанциите Долен Чифлик, Бъзовец, Капитановци, Силистра, Хасково и Свиленград – 59-69% от ППВ, а най-високи от 81-91% от ППВ останаха влагозапасите в районите със значителни валежи на Северна и Централна България и по високите полета.

През второто десетдневие на месеца сухото и горещо време и спирането на преваляванията в отделни южни и източни райони предизвикаха промени в състоянието на повърхностния почвен слой. Наднормените топлинни условия (температура на въздуха 36-39°C и относителна влажност 40%), липсата на валежи около десет дни и незначителните превалявания (1-5 l/m²), предизвикаха задълбочаване на засушаването в отделни североизточни райони, в Южна България и на места в Дунавската равнина и Софийското поле. При измерването на влагозапасите в почвата на 17.VII съдържанието на влага при пролетните култури в 100 cm почвен слой беше в границите на 47-85% от ППВ в крайните южни, в отделни крайдунавски райони и в Софийското поле, а най-високо (84-97% от ППВ) бе влагосъдържанието в почвата единствено в районите на Плевен, Шумен и Сандански. Летни бури, поройни дъждове и градушки нанесоха щети на посеви с пшеница и слънчоглед, както и на зеленчуковата и плодова продукция в края на второто и началото на третото десетдневие предимно в областите Плевен, Враца, Пловдив и Пазарджик. Преваляванията продължиха до края на месеца, като количеството на падналите валежи през третото десетдневие, достигна на места два, до четири пъти десетдневните норми (София 76.3 l/m², Драгоман 70.7 l/m², Ловеч 61.3 l/m², Враца 57.3 l/m², Лом 54.5 l/m², Плевен 53.2 l/m², Добрич 49 l/m², Русе 39.0 l/m² и Разград 36.0 l/m²). На 27.VII, запасите от влага в 100 cm почвен слой при пролетните култури в по-голямата част от страната бяха под 75% от ППВ, като най-ниски, 50-60% от ППВ, бяха влагозапасите в агростанциите Главиница, Силистра, Хасково, Свиленград, Кюстендил, Пловдив, Пазарджик и Долни Чифлик. Стойности над 83% от ППВ бяха измерени единствено в районите на Шумен, Търговище, Ловеч, Видин и Софийското поле. (вж. прил. карти).

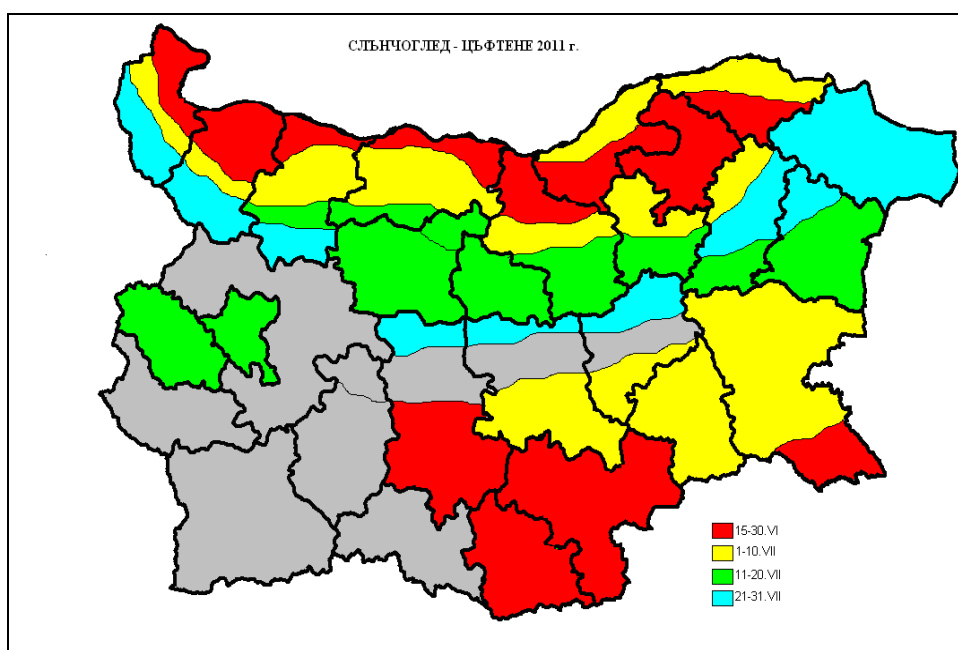

Падналите през последните два-три дни на юли валежи с количества над 20-25 l/m², главно в Северна и Източна България, предизвикаха положителна промяна в нивото на влагозапасите в горните почвени слоеве в тези райони, но тяхното влияние ще бъде отчетено през август.

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

Развитието на земеделските култури в началото на юли протече с по-забавени темпове, при хладно за сезона време. Падналите валежи, значителни в източните райони на страната, подобриха условията за вегетацията на пролетните култури, особено на тези отглеждани при неполивни условия.

Настъпилото чувствително повишение на температурите в средата на първото десетдневие ускори развитието на земеделските култури. До края на десетдневие то пшеницата в част от североизточните райони на страната и във високите полета встъпи във възрастна зрелост. При царевичата в зависимост от ранозрелостта и се наблюдаваха различни фази; при по-ранните хибриди – изметляване, цъфтеж на метлицата и изсвиляване, а при средноранните и по-късни хибриди – листообразуване. При слънчогледа, засят в агротехнически срок, протичаше фаза цъфтеж (вж. пр. карта).

Наднормените температури през второто десетдневие, с максимални стойности достигнали в много райони на страната до 37-39°C (Свищов 38°C, В.Търново 38°C, Русе 39°C и Сандански 38°C), бяха предпоставка за скъсяване на междуфазните периоди при слънчогледа и царевицата. На единични места в Дунавската равнина (Ново село) и в Тракийската низина (Садово, Асеновград) при слънчогледа се наблюдаваше и узряване, а при ранните хибриди царевица (Пазарджик), млечна зрелост. В крайните югозападни райони при част от ранните хибриди царевица протичаше преход от млечна към восъчна и начало на восъчна зрелост (Петрич). В районите с много високи температури и ниска атмосферна влажност се получи неблагоприятно въздействие върху фертилноста на полена при пролетниците – причина за окапване на цветовете и завръзите при някои зеленчукови култури (краставици, тиквички, домати, пипер и др.). В края на второто десетдневие падналите градушки на места в Южна България (Пазарджик, Пловдив) нанесоха щети на част от зеленчуковата и плодова реколтата. Нанесени бяха сериозни щети и на царевицата и слънчогледа. Те станаха причина за разпиляване на част от зърното в неожанатите посеви с пшеница.

В началото на третото десетдневие настъпи чувствително понижение на максималните температури, лабилизирани на времето и промяна в агрометеорологичните условия. До края на юли, с малки изключения главно в югоизточните райони на страната, агрометеорологичните условия запазиха неустойчивия си характер. Падналите повсеместни, на много места значителни валежи подобриха условията за развитието на по-късните хибриди царевица, при които протичаше формиране и наливане на зърното. **В края на юли при средноранните хибриди царевица преобладаваше фазата млечна зрелост, а при ранните – начало на восъчна зрелост. При слънчогледа бе увеличен делът на посеви, встъпили в начало на узряване, предимно в югоизточните райони на страната. През третото десетдневие на юли приключи развитието на фасула в полските райони.**

Валежите в края на месеца имаха благоприятен ефект и за овощните култури и лозите, при които протичаше интензивно нарастване на плодовете, но успоредно с това се създадох условия за развитието на редица гъбни болести (по лозата – мана и сиво гниене; по овощките – късно кафяво гниене) и др.

3.ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

През по-голямата част от първото и второто десетдневие на юли условията позволяваха провеждане на жътвената кампания. През месеца приключи жътвата на ечемика и на близо 85% от площите с пшеница. Тази година реколтата от хлебно зърно се оценява като много добра. В Добруджанския район са регистрирани добиви над 550 kg/da (в с.Лозенец – 600 kg/da, а в района на Спасово – до 650-700 kg/da).

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

1. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

Пробите за анализ на киселинността на валежите се събират 4 пъти в денонощието (на 6 часа) в 35 синоптични на територията на цялата страна.

Средните месечни стойности на рН за пунктовете са в киселинната област на скалата в 21% от всички станции. Киселинни са дъждовете, измерени в станции, разположени в областите Ловеч, Плевен, Разград,

Благоевград, Сливен. Най-киселинни са средномесечните стойности на вр. Мусала (рН=4.61), а най-алкални – в гр. Кюстендил.

2. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

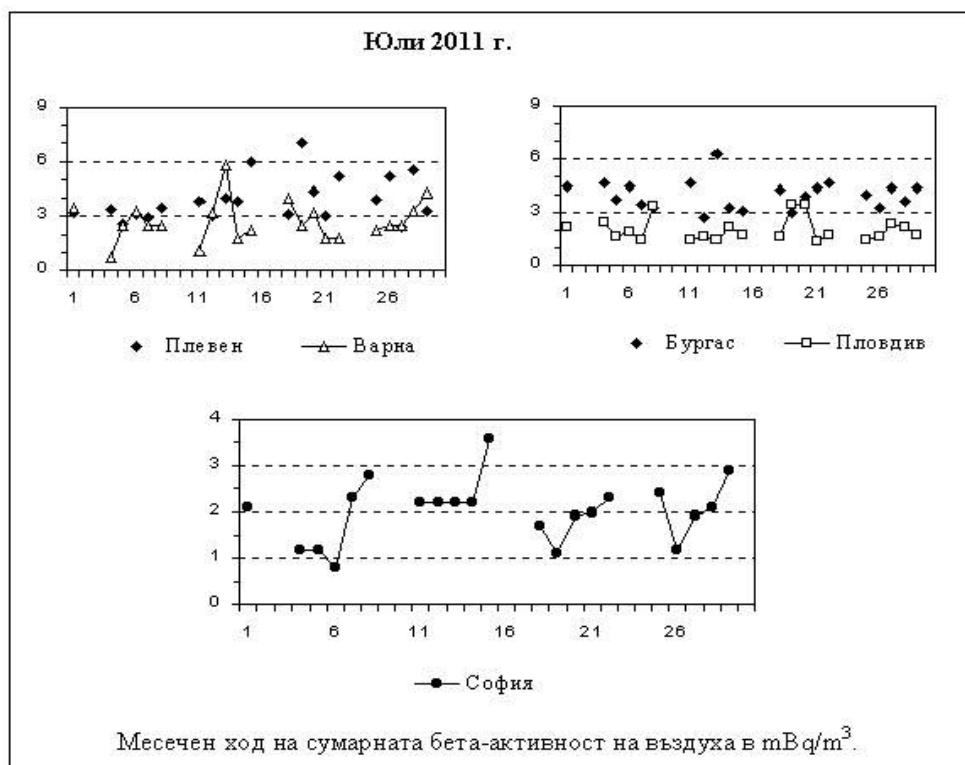
Мрежата за мониторинг на радиоактивността на атмосферата на НИМХ, изградена след 1960 г., се състои от станции за пробовземане по цялата територия на страната и 5 лаборатории в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен.

Бета радиометрията на аерозолни филтри, атмосферни отлагания и валежи е основен, ежедневен метод за контрол на радиоактивността на атмосферата, тъй като преобладаващата част от техногенните биологично значими радионуклиди са бета-лъчители.

Средните месечни стойности на общата бета активност на атмосферния аерозол в приземния въздух през юли 2011 г., измерени 120 часа след пробовземането на филтъра, варират от 2 до 4 mBq/m³. Средните стойности са близки и по-ниски от регистрираните през юни. Максималната дневна стойност за периода е измерена в Плевен на 19.VII.

При интерпретацията на данните трябва да се има пред вид, че набирането и измерването на аерозолни проби през почивните и празнични дни е преустановено.

Запазват се непрекъснатите наблюдения върху радиоактивността на атмосферните отлагания и валежите. Стойностите на дългоживущата обща бета активност на атмосферните отлагания и валежите за станциите от мрежата на НИМХ през юли 2011 са в границите на фоновите вариации.

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

През юли като цяло се запази тенденцията към намаляване на обема на речния отток. Към крайните створове на по-големите реки в страната общият обем на речния отток е 550 млн. m³, с 33% по – малко спрямо оттока през юни и с 9% под месечната норма.

Средно за месеца, общият обем на речния отток в Дунавския водосборен басейн е намалал с 35% спрямо юни и е с 11% под месечната норма. Увеличение на обема на речния отток спрямо месечната норма е регистрирано на реките Огоста и Янтра, съответно с 19% и 24%. В края на месеца, в резултат на валежи или

действието на нарушители на естествения режим на оттока на реките, в поречие Искър бяха регистрирани значителни повишения на речните нива с 20 до 116 см., без това да се отрази на обема на оттока към крайния створ на реката.

През юли обемът на оттока на Черноморските реки е намалял с 14%, спрямо миналия месец. Състоянието на наблюдаваните реки остана без съществена промяна. Единствено при Преслав на р. Голяма Камчия бяха регистрирани по – значителни и продължителни повишения на водното ниво (до 32 см.), като в резултат се отчита надвишение на обема на речния отток спрямо месечната норма както към крайния створ на р. Камчия (с 58%) така и общо за водосбора (с 40%).

Средномесечният отток на реките в Беломорския водосборен басейн за юли е 260 млн.м³ - с 13% под месечната норма и с 33% по – малко спрямо юни. Надвишение на речния отток спрямо месечната норма е регистрирано на р. Тунджа и р. Марица съответно с 20% и 52%. При повечето пунктове за наблюдение на реките бяха регистрирани продължителни периоди на задържане и понижение на нивата. Отчетените за месеца повишения бяха несъществени и краткотрайни (в рамките на 42 см.), отчетени в отделни дни на различни измервателни пунктове предимно в поречията Арда и Марица. През целия юли поречията Струма и Места се характеризираха с постоянен отток при денонощни колебания на нивата от ± 8 см.

През юли нивото на р.Дунав в българския участък беше с ясно изразена тенденция към понижаване. При всички пунктове за наблюдение водното ниво е било с 27 до 38 см. по-ниско в сравнение с юни и със 157 до 184 см. по-ниско спрямо месечната норма.

Забележка: Данните от измерванията са от 08 ч.

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През юли изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и много добре изразена тенденция на спадане. Понижение на дебита беше установено при 31 наблюдателни пункта или около 84% от случаите. Най-съществено беше спадането на дебита в Бистрец - Мътнишки, Милановски, Етрополски и Котленски карстови басейни, както и в басейните на Тетевенска и Преславска антиклинали и на студени пукнатинни води в Източнородопски район. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са под 50% (от 10 до 47%) от същите стойности, регистрирани през юни. Най-съществено повишение на дебита (от 145 до 162%) спрямо юни беше установено в Гоцеделчевски карстов басейн (Струмската част) и в басейна на студени пукнатинни води в Рило-Пирински район.

Пространствените вариации на нивата на подземните води в плиткозалягащи водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) имаха много по-добре изразена тенденция на спадане. Понижение на водните нива с 1 до 122 cm спрямо юни беше регистрирано при 55 наблюдателни пункта или около 78% от наблюдаваните случаи. Най-съществено беше понижението на нивата на места в терасите на реките Дунав, Русокастренска, Средецка и Факийска, в Кюстендилска котловина и Горнотракийска низина. Предимно се понижиха нивата на подземните води в терасите на реките Дунав, Места и Тунджа, в Дупнишка, Кюстендилска и Карловска котловини. Повишение на водните нива с 2 до 143 cm спрямо юни бе установено при 16 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то за подземните води на места в терасата на река Скът, както и в Софийска, Казанлъшка и Сливенска котловини.

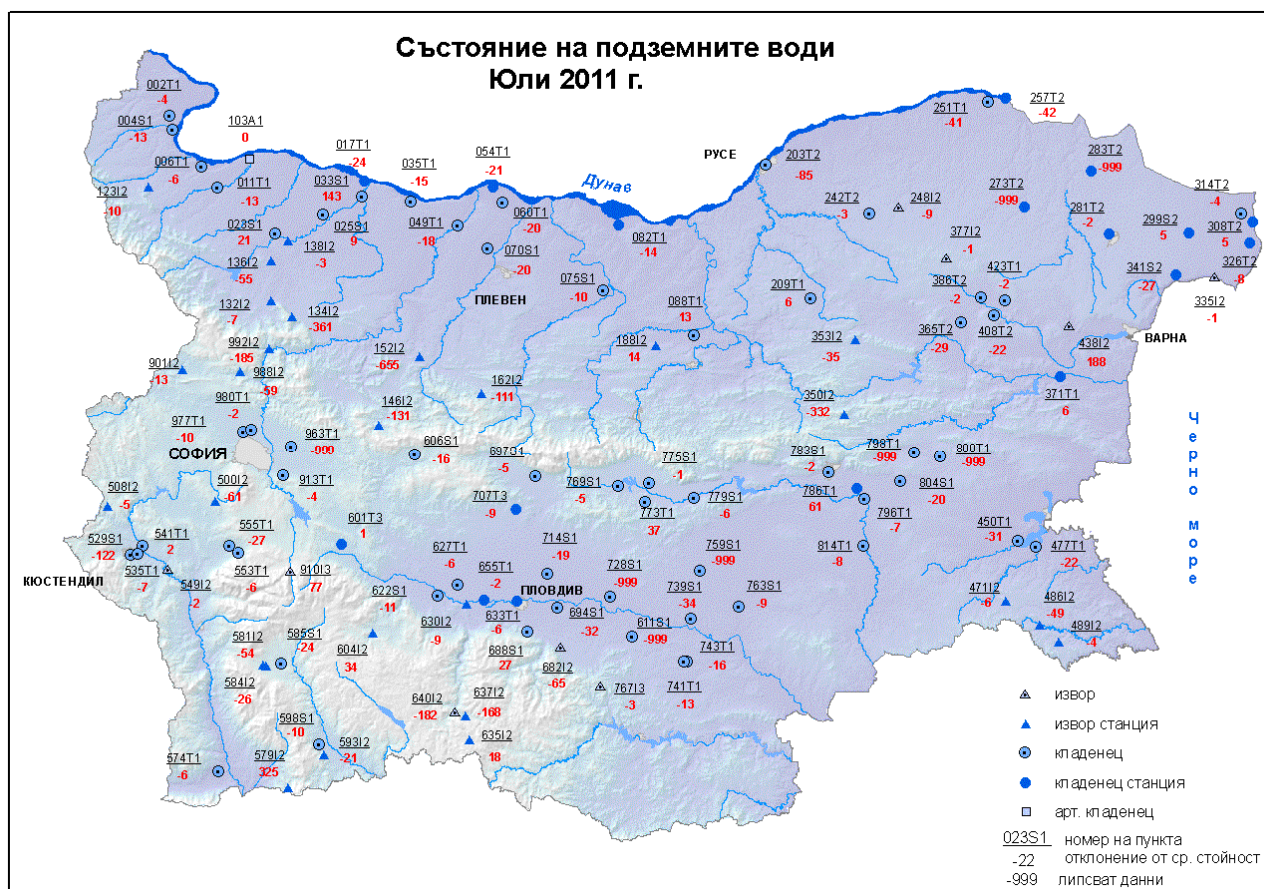
Спрямо стойностите за юни нивата на подземните води в Хасковския басейн се понижиха с 13 до 16 cm.

Нивата на подземните води в сарматския водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на изменение с отклонения от средните стойности на юни от -27 до 5 cm и добре изразена тенденция на спадане.

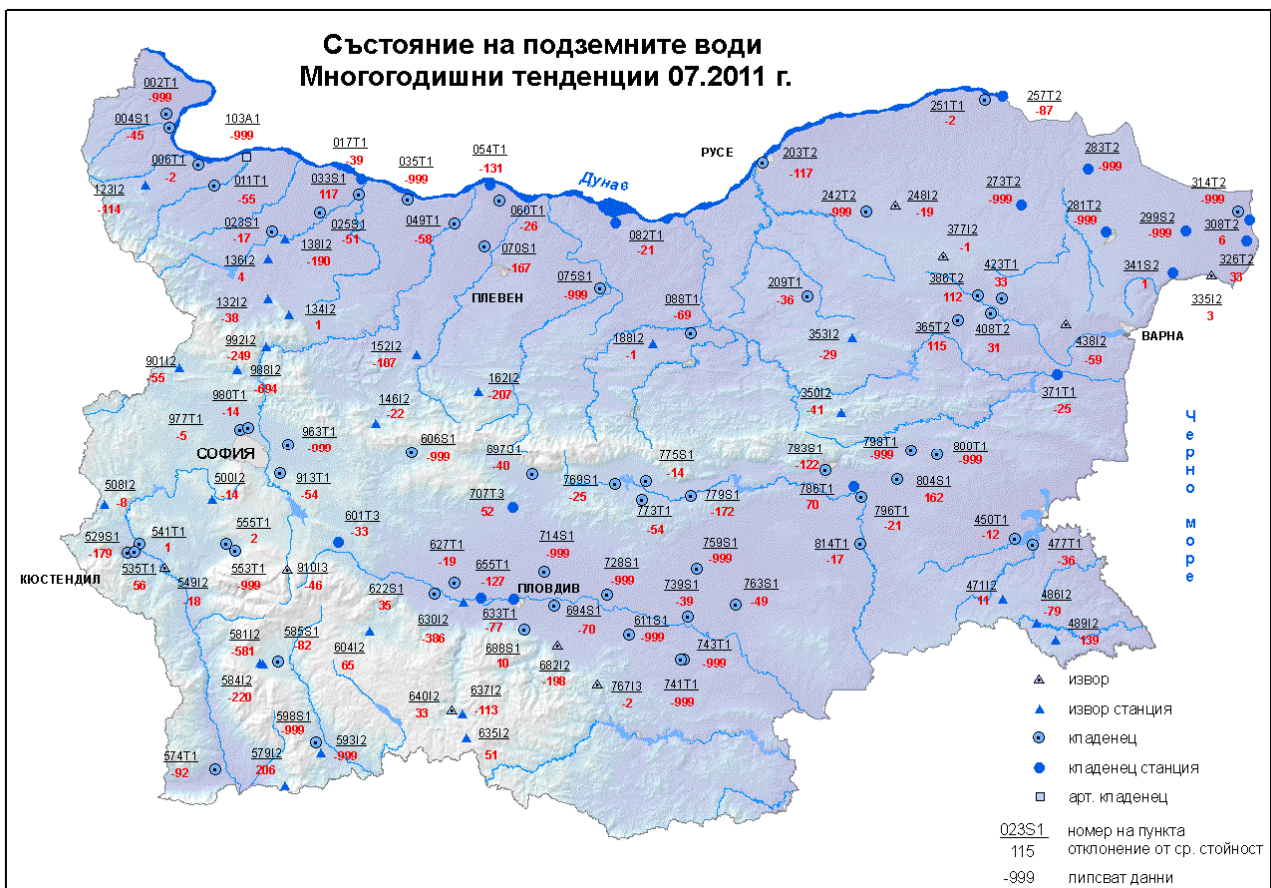
През юли нивата и дебитите на подземните води в дълбоко залягащите водоносни хоризонти и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите с много добре изразена тенденция на спадане. Предимно се понижиха от -43 до -2 cm нивата на подземните води в барем-аптския

водоносен комплекс на Североизточна България. Подобна тенденция с изменение от -29 до -2 cm имаха нивата на подземните води в малм-валанжския водоносен комплекс на същия район на страната. Понижиха се нивата в подложката на Софийския грабен и в Средногорска водонапорна система с 2 и 9 cm съответно. Повишиха се нивата на подземните води в приабонската система в обсега на Пловдивски грабен и в Ихтиманска водонапорна система съответно с 16 и 1 cm. Повиши се дебитът на подземните води в обсега на Ломско-Плевенската депресия и Варненски артезиански басейн съответно 0.50 и 0.040 l/s, а се понижи в обсега на Джермански грабен с 0.010 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през юли беше установена много по-добре изразена тенденция на спадане при 78 наблюдателни пункта или около 74% от случаите. Понижението на водните нива с 2 до 244 cm спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за юли беше най-голямо за подземните води на места в терасите на реките Дунав, Вит, Марица и Тунджа, в Горнотракийска низина, както и в Кюстендилска, Карловска и Сливенска котловини. Предимно се понижиха водните нива в терасите на река Дунав и почти всички (без река Скът) нейни притоци, в Софийска, Карловска и Казанлъшка котловини, както и в барем-аптския водоносен комплекс на Североизточна България. Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 1.00 до 1073 l/s беше най-голямо в басейна на северното бедро на Белоградчишка антиклинала, в Нишавски, Милановски и Етрополски карстови басейни, както и в басейните на Преславска антиклинала и на студени пукнатинни води в Източнородопски район. В тези случаи дебитът на изворите е под 40% (от 12 до 39%) от нормите за юли. Повишението на водните нива (с 1 до 162 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности е най-съществено за подземните води на места в терасите на Скът и Тунджа, в Сливенска котловина, както и в малм-валанжски водоносен комплекс на Североизточна България, където нивата предимно се повишиха. Покачването на дебита с отклонения от месечните норми от 1.00 до 206 l/s беше най-голямо в сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България, в Гоцделчевски (Струмската част) и част от Настан – Триградски карстови басейни, както и в част от басейна на Стойловска синклинала (Странджански район). В тези случаи дебитът на изворите е 125 до 155% от нормите за месец юли.

Състояние на подземните води Многогодишни тенденции 07.2011 г.

Генерален директор на НИМХ доц. д-р Георги Корчев
Телефон: 02 975-39-96
Факс: 02 988-03-80, 02 988-44-94
Телефонна централа: 02 462-45-00
1784 София, бул. "Цариградско шосе" 66
e-mail: office@meteo.bg
<http://www.meteo.bg>

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор доц. д-р Петьо. Симеонов
доц. д-р Валентин Казанджиев
доц. д-р Илиан Господинов
доц. д-р Мария Коларова
доц. д-р Марта Мачкова
Техническа редакция Георги Николов

ПОДГОТВИЛИ МАТЕРИАЛИТЕ ЗА БРОЯ

Част I Г. Козинарова, доц. д-р И. Господинов, П. Димитрова, доц.д-р П. Симеонов
Част II Д. Жолева, Я. Маринова, доц. д-р В. Казанджиев
Част III доц. д-р М. Коларова, гл.ас. Бл. Велева, Л. Йорданова
Част IV инж. Г. Здравкова, инж. С. Стоянова, инж. Б. Христов
Част V доц. д-р М. Мачкова
Уеб страница на Бюлетина, инж. Ц. Младенова

Печат Е. Замфиров
Формат 70/100/8
Поръчка – служебна
Тираж 25
Издание на НИМХ

© Национален институт по метеорология и хидрология, БАН
София, 2011